

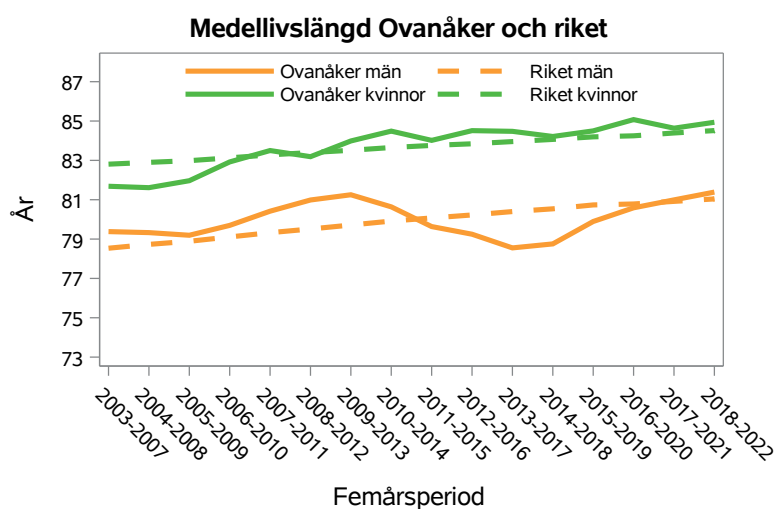
Kommunprofil över hälsoläget i Ovanåker

Denna beskrivning av hälsoläget och bestämningsfaktorer för hälsan baseras på ett flertal register- och enkätuppgifter om befolkningen: levnadsvanor, levnadsvillkor, sjuklighet samt dödsorsaker. Beskrivningen uppdateras årligen av Samhällsmedicin, Region Gävleborg. Senaste uppdateringen var den 5 januari 2024

Medellivslängd

Femårsperioden 2018-2022 är medellivslängden 81,4 för män och 84,9 för kvinnor i Ovanåker. I riket samma period är medellivslängden 81,0 för män och 84,5 för kvinnor. I Ovanåker är därmed medellivslängden för både män och kvinnor längre än i riket.

Nedanstående figur visar utvecklingen av medellivslängden de senaste femton åren redovisat som glidande femårsmedelvärden.

Källa: SMG och Statistiska centralbyrån

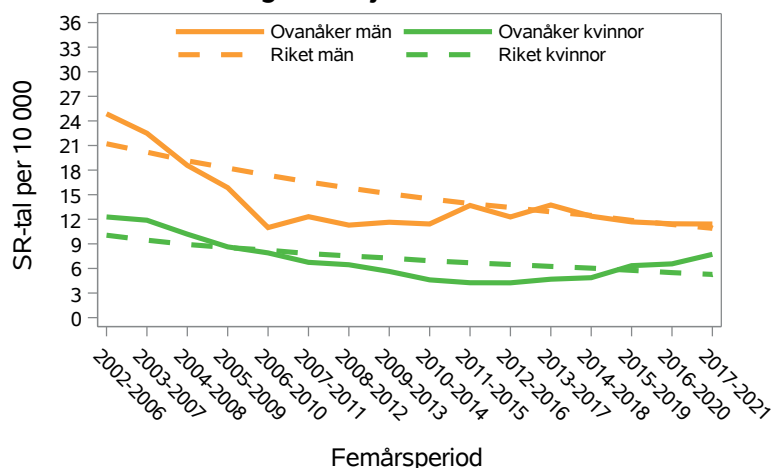
Medellivslängden har ökat sedan en lång tid tillbaka. Det gäller sedan femårsperioden 2003-2007 såväl i riket som i Ovanåker. Skillnaden över tid de senaste 15 åren i Ovanåker är 2,0 år för män och 3,3 år för kvinnor. I riket har medellivslängden för män ökat med 2,5 år och för kvinnor 1,7 år under samma period.

Död i cirkulationsorganens sjukdomar

Död i diagnosgruppen hjärt- och kärlsjukdom (till exempel hjärtsvikt eller hjärtinfarkt) är den största diagnosgruppen bland dödsorsakerna. I Ovanåker är dödligheten för kvinnor högre än, men för män i det närmaste som i riket. Femårsperioden 2017-2021 dog totalt sett, 48 män och 31 kvinnor i en hjärtsjukdom. Om dödligheten varit som i rikets genomsnitt skulle 45 män och 21 kvinnor ha dött samma period.

Figuren nedan visar utvecklingen över tid de senaste femton åren för åldersgruppen 0-79 år.

Död i cirkulationsorganens sjukdomar Ovanåker och riket

Källa: SMG och Socialstyrelsen

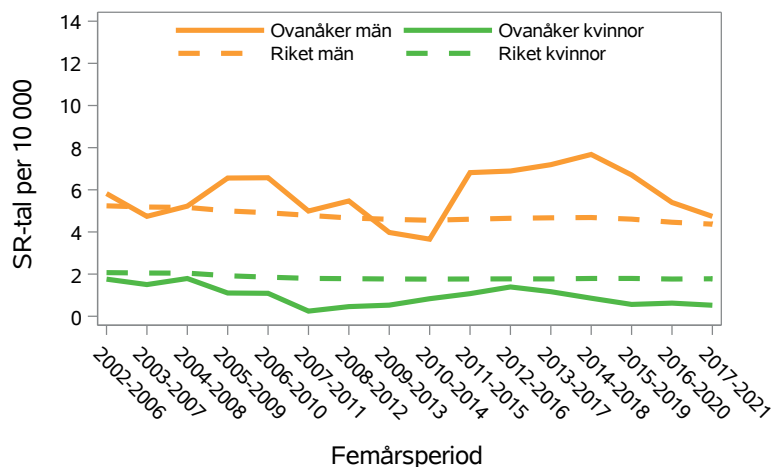
Under perioden har dödligheten i Ovanåker minskat för både män och kvinnor. I riket har under samma period dödligheten i hjärtkärlsjukdom minskat för både män och kvinnor. Dödligheten i relativa tal har minskat från 25 till 11 per 10 000 män och från 12 till 8 per 10 000 kvinnor. Motsvarande minskning i riket är från 21 till 11 för män och från 10 till 5 för kvinnor.

Död i skador

Diagnosgruppen skador består av ett flertal olika dödsorsaker, bland annat undergrupperna trafikolyckor och självmord. I Ovanåker är dödligheten för kvinnor högre än, men för män i det närmaste som i riket. För kvinnor är skillnaden statistiskt säkerställd. Femårsperioden 2017-2021 dog 15 män och 2 kvinnor i olika typer av skador. Om dödligheten varit som i rikets genomsnitt skulle antalet fall ha varit 14 män och 5 kvinnor.

I figuren presenteras förändring över tid när det gäller död i diagnosgruppen skador.

Död i skador Ovanåker och riket

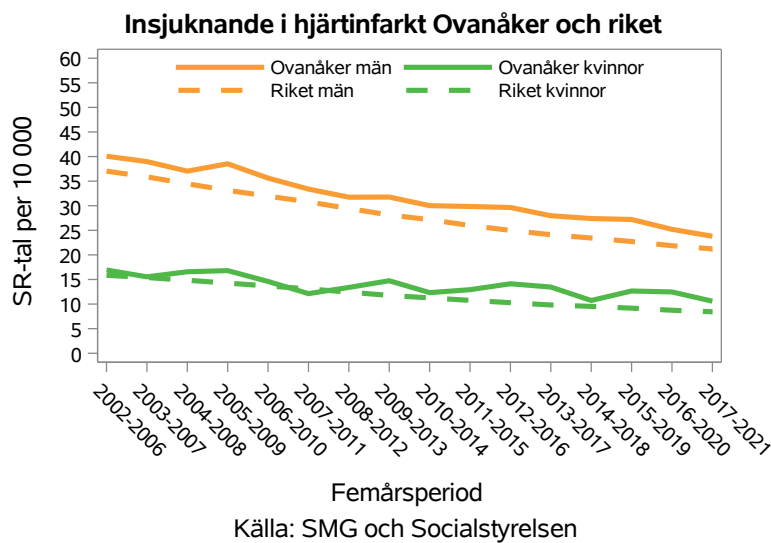
Källa: SMG och Socialstyrelsen

I Ovanåker har under perioden dödligheten minskat för både män och kvinnor. I riket har under samma period dödligheten i skador för både män och kvinnor varit i det närmaste lika. Senaste femårsperioden i Ovanåker är dödligheten i skador i relativa tal (per 10 000) 5 för män och 1 för kvinnor. Femton år tidigare var motsvarande siffror 6 och 2. I riket var dödligheten vid samma tillfällen 4 och 5 för män samt 2 och 2 för kvinnor.

Insjuknande i hjärtinfarkt

Andelen insjuknade i hjärtinfarkt i Ovanåker i åldersgruppen under 80 år är den senast redovisade femårsperioden för både män och kvinnor högre än i riket. Under femårsperioden 2017-2021 inträffade i Ovanåker bland män yngre än 80 år 98 fall av hjärtinfarkt och bland kvinnor 44 fall. Om hjärtinfarkter i denna åldersgrupp varit lika vanliga som i rikets genomsnitt skulle samma tid 84 män och 33 kvinnor ha insjuknat.

Nedanstående figur redovisar insjuknande i hjärtinfarkt för åldersgruppen 0-79 år.

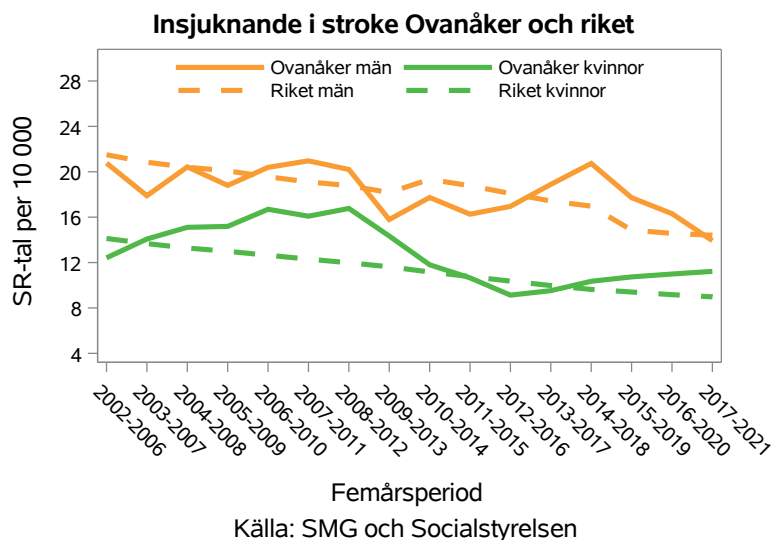

Mellan femårsperioderna 2002-2006 och 2017-2021 har andelen insjuknade minskat för både män och kvinnor. Uttryckt i relativa tal registrerades femårsperioden 2002-2006 i Ovanåker 40 hjärtinfarkter per 10 000 män under 80 år jämfört med 24 fall perioden 2017-2021. Motsvarande jämförelsetal för kvinnor var 17 och 11 fall. Samma tidsperioder registrerades i riket 37 och 21 fall per 10 000 män under 80 år och för kvinnor 16 och 8 fall.

Insjuknande i stroke

Andelen insjuknade i stroke i Ovanåker i åldersgruppen under 80 år är den senast redovisade femårsperioden för kvinnor högre, men för män i det närmaste som i riket. Under femårsperioden 2017-2021 inträffade i Ovanåker bland män 55 fall av stroke och bland kvinnor 42 fall. Om stroke varit lika vanliga som i rikets genomsnitt skulle samma tid och för samma åldersgrupp 58 män och 35 kvinnor ha insjuknat.

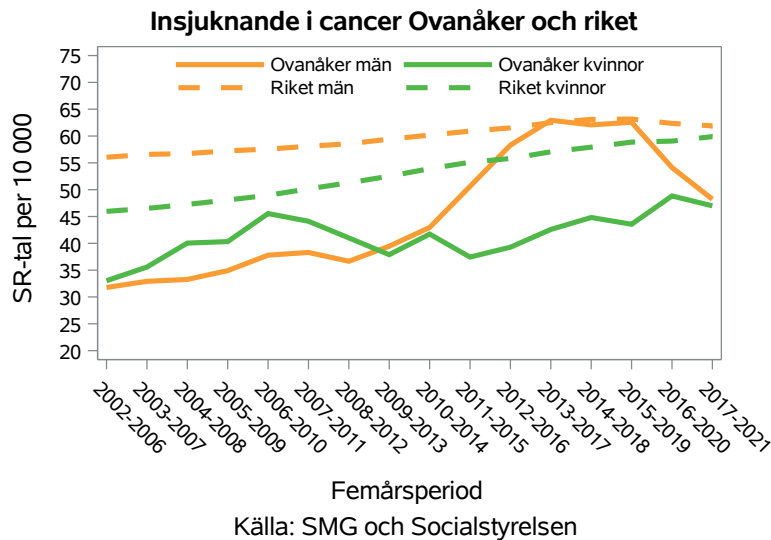
Nedanstående figur redovisar insjuknande i stroke för åldersgruppen 0-79 år.

Mellan femårsperioderna 2002-2006 och 2017-2021 har andelen insjuknade minskat för män, men varit i det närmaste lika för kvinnor. Uttryckt i relativa tal registrerades femårsperioden 2002-2006 i Ovanåker 21 fall av stroke per 10 000 män yngre än 80 år jämfört med 14 fall perioden 2017-2021. Motsvarande jämförelsetal för kvinnor var 12 och 11 fall. Samma tidsperioder registrerades i riket 21 och 14 fall per 10 000 män 0-79 år och för kvinnor 14 och 9 fall.

Insjuknande i cancer

Insjuknande i cancer i Ovanåker är för både män och kvinnor lägre än i riket. För både män och kvinnor är skillnaden statistiskt säkerställd. Antalet nya fall av cancer i Ovanåker var under femårsperioden 2017-2021 för män 192 och för kvinnor 148. Om insjuknandet varit lika vanligt som i riket skulle för männen 243 fall och för kvinnorna 205 fall ha inträffat.

Bilden ovan redovisar samtliga fall av elakartade tumörer för befolkningen under 80 år. Jämfört med femårsperioden 2002-2006 har sjukligheten ökat för både män och kvinnor. Uttryckt i relativa tal insjuknade femårsperioden 2002-2006 i Ovanåker 31,8 och femårsperioden 2017-2021 48,2 män per 10 000. Motsvarande tal för kvinnor var 33,0 och 47,0. Samma tidsperioder insjuknade i riket 56,0 och 61,9 per 10 000 män samt 46,0 och 59,9 kvinnor.

Bland cancersjukdomarna är bröstcancer vanligast för kvinnor. Insjuknande i bröstcancer i Ovanåker är lägre än i riket. Skillnaden är statistiskt säkerställd. Femårsperioden 2017-2021 insjuknade 41 kvinnor i bröstcancer. Om bröstcancer varit lika vanligt som i riket skulle samma period 65 kvinnor drabbats. Uttryckt i relativa tal insjuknade femårsperioden 2017-2021 13,5 kvinnor per 10 000 i bröstcancer och i riket 20,5.

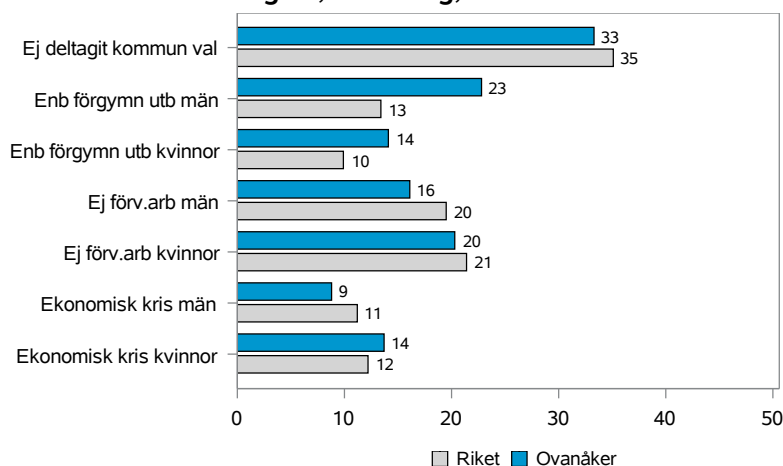
Bland cancersjukdomarna är prostatacancer vanligast för män. Insjuknande i prostatacancer i Ovanåker är högre än i riket. Femårsperioden 2017-2021 insjuknade 81 män i prostatacancer. Om denna cancerform varit lika vanlig i Ovanåker som i riket skulle samma period 69 män drabbats. Uttryckt i relativa tal insjuknade femårsperioden 2017-2021 20,3 män per 10 000 i prostatacancer och i riket 17,7.

Hälsans bestämningsfaktorer

Det övergripande nationella folkhälsomålet är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Åtta målområden för folkhälsan anges och i avsnittet nedan presenteras några indikatorer från dessa målområden. Genomgående visas riskperspektivet på indikatorerna, till exempel andelen rökare och andelen som inte deltagit i senaste kommunvalet.

När det gäller de målområden som berör delaktighet, utbildning, arbete och ekonomi redovisas inledningsvis 4 indikatorer: andelen av de röstberättigade som inte deltog vid senaste val till kommunfullmäktige år 2022, andelen i befolkningen i åldern 20 till 74 år med enbart förgymnasial utbildning år 2022, den andel av befolkningen i åldern 20 till 64 år som inte förvärvsarbetar år 2021 och den andel i åldrarna 16-84 år som haft svårt att betala sina löpande räkningar 2022.

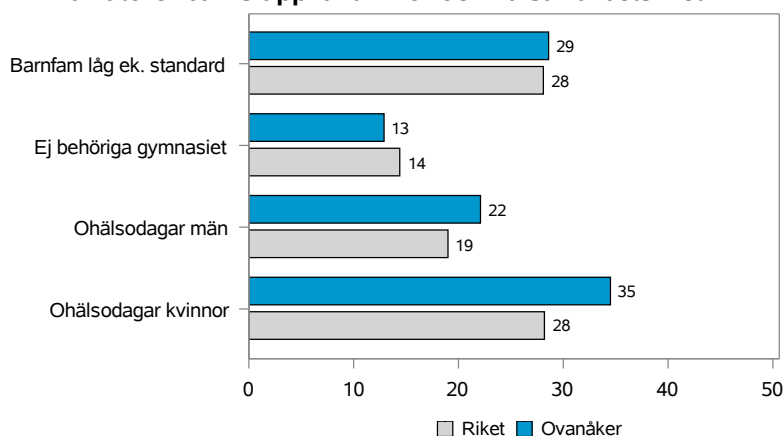
Indikatorer delaktighet, utbildning, arbete och ekonomi

Källa: SCB, HLV och Samhällsmedicin, Region Gävleborg

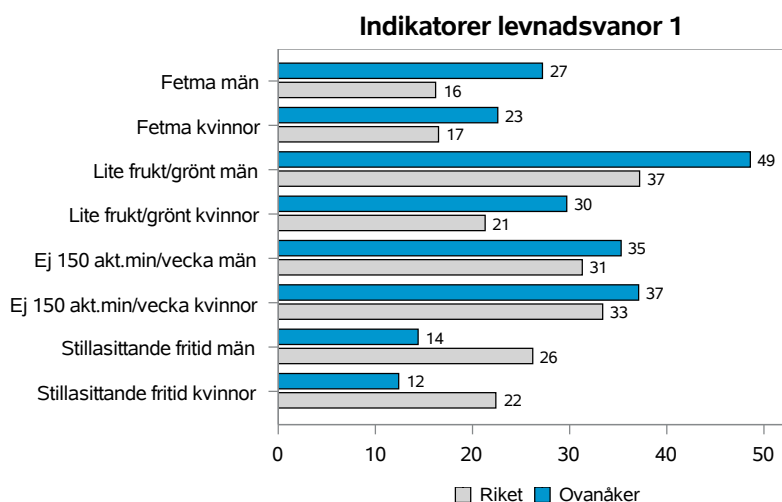
När det gäller de målområden som berör barns uppväxtvillkor och hälsa i arbetslivet redovisas inledningsvis barnfamiljer som år 2021 har en låg ekonomisk standard med en disponibel hushållsinkomst som är under 60 procent av medianinkomsten. I figurer redovisas också den andel barn år 2022 som efter grundskolan inte hade behörighet till gymnasiestudier. Ohälsodagar redovisas per person och år för befolkningen 20-64 år och handlar om antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning.

Indikatorer barns uppväxtvillkor och hälsa i arbetslivet

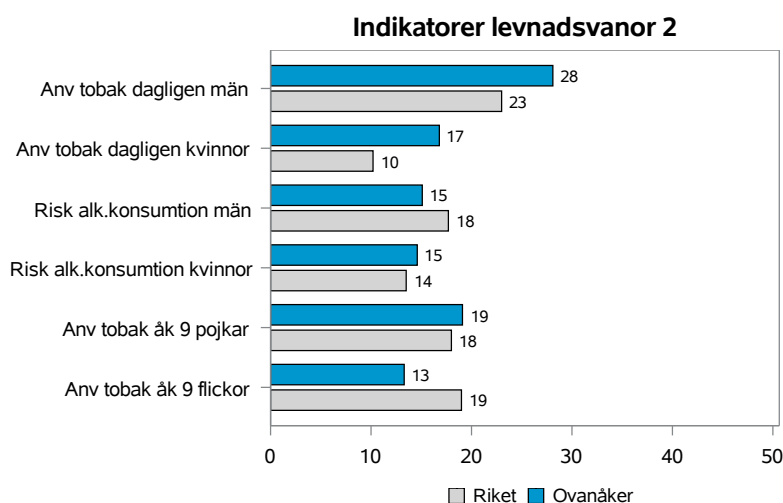
Källa: Folkhälsomyndigheten och Samhällsmedicin, Region Gävleborg

Ett målområde handlar om levnadsvanor. Här redovisas andelen av befolkningen som är fysisk inaktiva (när ej rekommendationen med 150 aktivitetsminuter per vecka) och andel av befolkningen som har en stillasittande fritid (10 timmar eller mer per dygn). I figurer redovisas också andelen med fetma (BMI 30 och över) samt den andel som äter lite frukt och grönsaker i kosten (0-1 gång per dag). Alla indikatorer här är baserade på den Nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor (HLV) år 2022 och gäller åldrarna 16 till 85 år i Ovanåker

Källa: HLV och Samhällsmedicin, Region Gävleborg

Några ytterligare indikatorer kring levnadsvanor redovisas nedan och handlar om tobak, alkohol och droger. Här redovisas inledningsvis den andel som i den Nationella folkhälsoenkäten år 2022 angav att de använder tobak dagligen (röker och/eller snusar). Riskabel alkoholkonsumtion bygger på svar på de så kallade Audit-frågorna i samma enkät och identifierar individer med en alkoholkonsumtion som kan innebära en risk för hälsan. Data angående ungdomars tobaksvanor kommer från CANs undersökning av elever i årskurs 9 2023

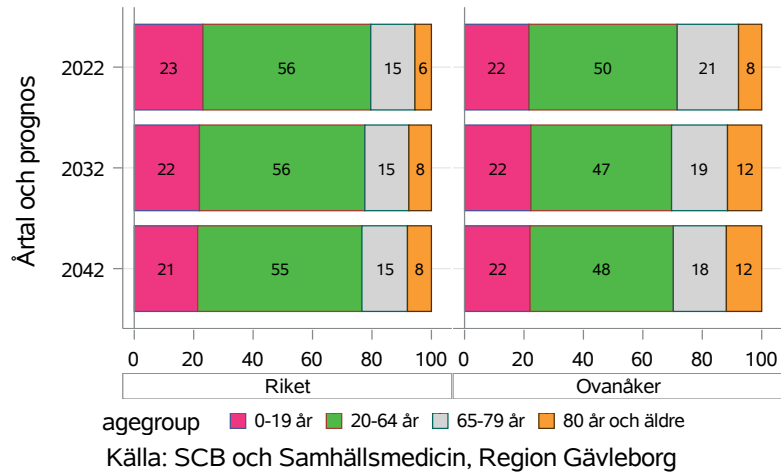

Källa: HLV, CAN och Samhällsmedicin Region Gävleborg

Befolkningsstruktur och prognos Ovanåker och riket

Befolkningen och ålderssammansättningen har stor betydelse för folkhälsan. Det finns ett direkt samband mellan andelen äldre i en befolkning och behov av vård och omsorg. Andelen människor i arbetsför ålder kan också ge en uppfattning om både tillgång på arbetskraft och skatteunderlag. Figuren nedan visar andelen i olika åldersgrupper och i jämförelse med riksgenomsnittet under samma period.

Åldersstruktur nuläge och prognos i Ovanåker och riket. Andel i procent

I figuren nedan redovisas antalet invånare i Ovanåker som ett nuläge och med prognosuppgifter 10 och 20 år framåt i tiden.

Befolkning och befolkningsprognos i Ovanåker Antal

